Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

27. — Ur gainean ibilki

Bizkitartean, haizea ere ez baitzen alde, untzia joka zeramakaten itsasoko uhinek. Laugarren gaubeila jin zenean Jesus dizipuluen ganat hurbildu zen, oinez zabilala itsaso gainean. Hori ikustearekin, izitu ziren : « Mamu bat dateke ! » zioten eta beldurrak oihu eginarazi zioten. Berehala Jesusek erran zioten : « Ni nuzue, ez beldurrik izan ! »

Petrik aldiz erran zion : « Jauna, zu bazitut, mana dezadazu oinez ethor nakizun urez-ur! » — « Zatho », zion ihardetsi Jesusek; eta Petri, untzitik jautsi-eta, urez-ur abiatu zen Jesusi buruz. Bainan haizeak hazkarki emaiten baitzuen, izitu zen, hondatzen ere hasi, oihuka ziolarik : « Jauna, salba nezazu ! » Jesusek eskua hedatu zion, hartu zuen eta erran : « *Fede ttipiko gizona, sendako dudatu duzu ?* »

Untzirat orduko, haizea gelditu zen eta dizipuluek Jesus adoratu zuten, erranez : « *Bai egiazki, Jainkoaren Semea zira.* »

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Itsasoa iragan zuten eta Genazar delako herrian leihorratu ziren. Horko jendek ezagutu baitzuten, eskualde guzian erain zuten berria : eta eriak ekharri ziozkaten, othoi utz zitzan soinekoaren litsa hunki zezoten eta hunkitu zutenak oro sendotu ziren.

28. — Gorphutz-Sainduaren agintza

Biharamunean jendeak untzietarat igan ziren eta Jesusen ondotik joan ziren Kafarnaumerat. Urez haindian kausitu zuten eta erran zioten : « Jauna, noiz hunaratu zira ? » Jesusek ihardetsi zioten . « Egiazki, egiazki erraiten dautzuet:bilha heldu zitzaizkitet, ez ikusi ditutzuen mirakuluek hunkitu zituztelakotz, bai ordean ogia janik ederki ase zireztelakotz. Bilha zazue galtzen ez den hazkurri bat, bethiereko bizitzeraino iraun dezaken hazkurria. Gizonaren semeak emanen dautzue ogi hori, Jainkoak bere seinale egin baitu. » Ihardoki zuten : « Zer ikusgarri egiten duzu bada, guk zure bai-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

than sinesteko ? Nun dira zure eginkariak? Gure aitek *mana* jan dute mortuan. Errana ere da Jainkoak eman izan diotela zeruko ogia. »

Jesusek aldiz : « Egiazki, egiazki erraiten dautzuet, Moisek ez dautzue eman zeruko ogirik; nere Aitak dautzue emaiten zeruko ogia. Alabainan Jainkoaren ogia zerutik jausten da eta bizia munduari emaiten dio. » Erran zioten : « Jauna, iguzu bethi ogi hortarik. » Jesusek berriz : « Ni niz biziaren ogia. Nere ganatuko dena ez da gose izanen, ez eta nere baithan sinetsiko duena egarri. » Juduak hasi ziren bada murmurika, baizik eta erran zuela : « *Ni niz zerutikako ogi bizia* »; eta bazioten elgarri: « Hau ez dea Jesus, Josepen semea : haren aitetamak ezagutzen ditugu. Nundik erran dezake beraz : zerutik jautsia niz ? »

Jesusek ihardetsi zioten : « Ez ar murmurika zuen artean. Egiazki, egiazki erraiten dautzuet : nere baithan sinesten duenak bethiereko bizitzea badu. Biziaren ogia niz. Zuen arbasoek mana jan izan dute mortuan

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

eta hil dira. Ni, ogi bizia niz, zerutik jautsia. Nork ere ogi hortarik janen baitu, hura bethiere biziko da ; eta munduaren biz'arazteko eman gogo dutan ogia, nere haragia da. »

Hortan liskartu ziren Juduak, erranez :

« Nola gizon horrek bere haragia jaterat emaiten ahal dauku ? » Jesusek erran zioten : « Egiazki, egiazki erraiten dautzuet ; *baldin gizonaren Semearen haragia ez baduzue jaten eta haren odola edaten, ez duzue bizirik izanen zuen baithan.* Nere haragia jaten eta odola edaten duenak bethiereko bizia badu eta azken egunean phiztuko dut : alabainan nere haragia egiazko hazkurri bat da eta odola egiazko edari bat. »

Dizipulu zonbaitek erran zuten : « Solas horiek gogorrak dira, nork entzun ditzazke ? » eta joan ziren eta behin ere ez itzuli haren ganat. Jesus hamabieri jabeldu zaioten : « Eta zuek, ez zirezte joan nahi? » Simon-Petrik ihardetsi zion : « *Jauna, noren*

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ganat bagoazke? Zuk ditutzu-eta bethiereko bizitzearen hitzak. Sinetsi dugu eta ezagutu zu zirela Kristo, Jainkoaren Semea ». Jesusek erran zioten : « Ez othe zituztet hamabiak hautatu ? Bizkitartean debru bat bada zuen artean. » Judasez mintzo zen, hunek saldu behar baitzuen, hamabietarik bat izana gatik.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

JESUSEN BIZITZE AGERIA

HIRUGARREN URTHEA

29. — **Kananearra**

Jesus Tir eta Sidon-eko inguruetarat ari zelarik, hor gaindiko emazteki kananear bat oihuka hurbildu zitzaion : « Jauna, Dabiden Semea, urrikal zakizkit; Alaba dut debruak oinhazetan daukana. » Hitzik etzion ihardetsi .Dizipuluek aldiz erran zuten: « Igorrazu hemendik, oihuz jarraikitzen zaiku. » Jesusek ihardetsi zioten : « Ez niz igorria Israelgo ardi galduetarat baizik. »

Emaztekia aitzinatu zen halere eta ahuspez emanik erran zion : « Jauna, hel zakizkit ! » Erantzun zion : « Ez da zuzen haurren ogia harturik nehork zakurreri aurdik diezoten. » Emaztekiak berriz : « Hala da, Jauna, bainan chakurrak ere nausiaren

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

mahainetik erortzen diren purruchketarik ez othe dira bizi?» Orduan Jesusek erran zion: « *O emaztekia, handia da zure fedea.* Egin bekizu, nahi duzun bezala. » Eta ordu berean alaba sendotu zitzaion.

30. — Elkor eta mutu

Tir-eko eskualdea utzirik, Jesus, Sidonen gaindi, Galileako itsasoari buruz bazoan Mutu eta elkor zen gizon bat ekarri zioten eskuak gainerat heda zitzon. Jesusek zoko batetarat ereman zuen, jendetarik urrun, eta hor erhiak ezarri ziozkan beharrietan eta mihi gainean aho gozoa; gero begiak zerua alde goititurik, hasperen bat egin zuen eta hitz hauk erran : « Ephpheta » erran nahi baita : idek zitezte. Beharriak berehala ideki ziren, mihia zalhoindu, eta bera mintzatzen hasi deus trabarik gabe.

Jesusek agindu zioten nehori etzezoten erran : bainan harek debekatuago, heiek erranago, miretsirik zaudela : « *Denak*

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ederki egin ditu, zioten bada, *elkorreri entzunerazi diote eta muthuak mintzarazi ditu*. »

31. — Jon doni Petriren ihardespena

Zezare-ko aurkhintzetarat jinik, Jesusek galde egin zioten bere dizipulueri : « Zer diote Gizonaren Semeaz ? » Ihardetsi zioten : « Batzuek Joani-Batista dela diote, bertze batzuek aldiz Elias, bertze askok Jeremias ala gisa hortako profeta bat. » — « Eta zuek, nor nizela diozue? »

Petrik erran zion : « *Zu Kristo zira, Jainko biziaren Semea!* » Jesusek ihardetsi zion : « Dohatsu zira, Simon, Joanesen semea ; alabainan ez dautzute haragiak eta ez odolak holakorik salhatu, bai ordean nere zeruko Aitak. *Eta nik erraiten dautzut Petri zirela, erran nahi baita harri, eta harri horren gainean eraikiko dut nik nere Eliza eta ifernuko atheak ez zaizko behin ere nausituko*, Zeruetako erresumako gakhoak emanen dauzkitzut : *lurraren gainean lotuko*

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ditutzunak oro zeruan ere lotuak izanen dira, eta lurraren gainean deslotuko ditutzunak, zeruan ere deslotuak ditezke. »

Orduan, Jesus hasi zitzaioten dizipulueri erraiten, Jerusalemerat joan beharko zuela, han hil eta hirugarren egunean phiztu. Eta erraiten zioten : « *Nere ondotik jin nahi duenak, bere buruari ukho egin dezola, bere kurutzea har eta niri jarraik.* Ezen bizia beiratu nahiko duenak galduko du, eta nere gatik galduko duenak berriz ere ukanen. *Zer on duke gizonak, mundu guzia irabazirik ere, bere arima galtzen badu ?* Ala zertan trukatuko du bere arima ? Ezen, gizonaren Semea bere aingeruekin bere Aitaren ospean ethortzekoa da eta orduan nori bere lanen araberako saria emanen dio. »

32. — **Jesusen itchuraldatzea**

Handik sei egunen buruan, Jesusek Petri, Jakes eta Joani hartu zituen berekin eta mendi gain batetarat ereman. Heien aitzinean itchuraldatu zen. Begitartea iguzkia

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

bezain distira agertu zitzaion, soinekoak aldiz elhurra bezain churi. Denbora berean, Moises eta Elias ikusi zituzten, harekin solasean ari zirela. Petrik erran zion bada Jesusi : « Jauna, ontsa gira hemen ; nahi baduzu, egin ditzagun hiru etchola, bat zuretzat, bertze bat Moisentzat, bertzea Eliasen. » Oraino mintzo zelarik, egin zen hedoi argitsu bat eta estali zituen, eta hedoi hartarik mintzo bat ilki zen : « *Hau da nere Seme maitea : huntan niz gehienik gozatzen; entzun ezazue!* »

Hitz horiek dizipuluak harritu eta izitu zituzten : ahuspez erori ziren. Jesus lurbildu zitzaioten, hunkitu zituen, ziolarik : « Chuti zitezte, ez lotsa ! » Orduan behatu zuten eta Jesus ikusi zuten, bertze nehor gabe. Mendiari behera jaustearekin, Jesusek debeku hau egin zioten : « Gizonaren Semea hilen artetik phiztu artio, ez nehori salha zer ikusi duzuen ! »

33. — **Debrudun baten sendatzea**

Jesus ikusi zutelarik, jendeak jauspenez eta beldurrez bethe ziren eta agur egiterat

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ethorri zitzaizkon. Gizon batek erran zion : « Jauna, nere semea ekarri dautzut. Izpiritu muthu batek bereturik dauka. Debrua lotzen zaiolarik, lurrerat aurdikitzen du, eta orduan haurra hortz-karraskan ari zaiku, haguna dariola, eta eihartuko da. » Jesusek erran zion : « Ekarrazu hunat » eta ekarri zuten. Jesus ikusi orduko, haurra lurrerat erori zen eta ihalozka hasi, harrapoa ezpainetan.

Jesusek debrudunaren aitari galdatu zion: « Noiz lotu zaio gaitz hori? » — « Ttipi-ttipitik, Jauna, eta debruak askotan surat eta urerat aurdiki du, galdu beharrez. Deusik egiten ahal baduzu, urrikal eta hel zakizkigu ! » — « *Sinesten ahal baduzu*, erran zion Jesusek, *ezinezko gauzarik ez da sinesten duenarentzat.* » Ordu berean, haurraren aita, nigarrez, oihuka hasi zen : « *Sinesten dut, Jauna, bainan azkar zazu nere fede pochia.* » Orduan Jesusek, jendeketa gaitza heldu zitzaiola ikustearekin, debrua larderiatu zuen, erranez : Izpiritu elkor eta muthua, athera hadi haur hunen gorphu-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

tzetik eta ez behinere haren ganat itzul. Manatzen daiat. » Debrua izkiloka eta haurra borthizki daldararaziz athera zen eta haurra hila bezala gelditu zen, halatan nun askok hila zela erraiten baitzuten. Bainan Jesusek eskutik hartu zuen, chutitzerat lagundu eta haurra chutitu zen.

34. — **Eskandala**

Dizipuluak Jesusen ganatu ziren eta erran zioten : « Zure ustez, nor da handiena zeruko erresuman? » Jesusek haurgno bat deitu zuen eta heien erdian ezarri ,ziolarik : « *Egiazki erraiten dautzuet, ez balinbazirezte oneratzen, eta haur batzu bezala bilhakatzen, ez zirezte zeruko erresuman sartuko.* Haur hunen heinerat bere burua aphalduko duena, handiena dateke zeruko erresuman. Bainan nehork, nere baithan sinesten duten haur hauietarik bat gaizkirat eror-arazten badu, hobe luke harek, eihera-harri bat lepotik eman eta itsas-zolarat aurdik balezate.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Zorigaitz munduari, emaiten dituen eskandalen gatik. Eskandalak ez ditazke oro khen. *Hanbat gaichtoago ordean eskandala emaiten duenarentzat.* Eskua edo zangoa eror-bide bazaizkitzu, motz-kitzu eta aurdik. Hobe duzu bizian beso-motz edo zango-motz sarturik ezen ez bethiereko suan zure bi esku eta bi zangoekin. Eta zure begia eror-bide bazaitzu, athera zazu eta aurdik. Hobe duzu okher sarturik bizian, ezen ez zure bi begiekin su-leizean.

Ez othoi gutiets batto ere ttipi hauietarik : erraiten dautzuet heien aingeruek nere zeruko Aitaren begitartea bethi eta bethi ikusten dutela. »

35. — **Laidoak barkha**

Orduan Petri hurbildu zen eta erran zion : « Jauna, nere anaiak gaizki zerbait egiten badaut, zonbat aldiz beharko diot barkhatu ? Zazpi alditaraino ba othe ? » Jesusek ihardesi zion : « Ez dautzut erraiten bakharrik zazpi alditaraino, bai ordean zazpitan hirur-hogoi eta hamarretaraino.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

« Zeruetako erresumak iduri du bere sehiekin egitekoak churitu nahi izan zituen erregea. Hasteko, batto ekharri zioten, hamar mila talendu zor ziozkana. Heien ordaintzekorik ez baitzuen, nausiak manatu zuen, gizona sal zezaten bere emazte, haur eta ontasun guziekin, eta hortik hartzekoak athera zitzoten. Bainan, haren oinetarat ahuspekaturik, sehia othoitzez hasi zitzaion, erranez : « Ephe pochi bat emadazu, denak bihurtuko dauzkitzut. » Orduan nausia urrikaldu zen, utzi zuen joaiterat, eta zorrak barkhatu ziozkan.

« Sehi horrek, athera orduko, buruzburu egin zuen ehun denario zor ziozkan bere muthil-kidetarik bat. Zintzurretik loturik ithotzen ari zuen, ziolarik : « Emak zor dukana ! » Eta han, haren oinetarat ahuspekaturik, othoitzez ari zitzaion: « Ephe pochi bat emadazu, denak bihurtuko dauzkitzut. » Bainan hartzedunak ez zuen onhartu eta preso altcharazi zuen, zorra ordaindu artio.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

« Bertze sehiak hori ikustearekin biziki atsegabetu ziren eta nausiari erran zioten. Orduan nausiak igorri zion ethortzeko eta erran zion : « Zerbitzari gaichtoa, zure zor guziak kito utzi dauzkitzut, zeren galdegin baitzinautan. Ez othe zintzaizkon urrikaldu behar zure lagunari, ni zuri urrikaldu nizaitzun bezala ? » Eta hasarreturik, jaunak gaztigatzaileen eskuetan eman zuen, zor zion guzia itzuli artio.

« *Hala-hala eginen dautzue nere zeruko Aitak, baldin-eta bat-bederak ez badiozue bihotzaren erditik barkhatzen zuen anaiari.* »

36. — **Itsurik sortu gizona**

Iragaiten zelarik, Jesusek ikhusi zuen sortzetik itsua zen gizon bat; eta dizipuluak galdeka hasi zitzaizkon : « Nausia, zeinek egin othe du bekhatu, hunek ala hunen aitamek, hola itsu sortzeko ? » Jesusek ihardetsi zioten : « Eztu hunek bekhatu egin, ez eta hunen aitamek ere : bainan hola gertatu izan da, hunen baithan Jainkoaren ahala ager dadin. »

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Horiek erran-eta thu egin zuen lurrerat, eta ahozogo harekin lohi pochi bat eginik, hartaz gantzutu ziozkan begiak itsuari. Eta erran zion : « Zoazi, eta garbi zaite Siloeko ikhuztegian. » Gizona joan zen, ikuzi, eta argiturik itzuli zen.

Auzoek eta eskatzen ikhusi zutenek zioten : « Ez dea gure eskale hura ? » Batzuek ziaietz hura zela. Bertzek : « Ez, haren iduriko bat da. » Berak aldiz erraiten zioten : « Hura, nihaur nuzue. » Heiek galdegin zioten bada: « Nola ideki zaizkitzu begiak? » Ihardetsi zuen: « Jesus deitzen duten gizon harek lohi pochi bat egin du, hartaz begiak perekatu dauzkit eta erran daut : Zoazi Siloeko garbitegirat eta garbi zaite han. Joan niz bada, garbitu naiz, eta ikhusten dut. » — « Nun da hura ? » zioten galdetu. — Ez dakit. » Farisauetarik zonbaitek erraiten zuten : « Larunbata begiratzen ez duen gizon hura ez dathorke Jainkoaren ganik. » Bertze batzuek berriz: « Bekatore batek nola egin dezake mirakulurik? » Eta eskatima zuten beren artean.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Itsuari galdegin zioten : « Eta zuk zer diozu begiak ideki dauzkitzunaz ? » Ihardetsi zuen : « Profeta dela. » Bainan Juduek nehorere etzuten sinetsi nahi itsua izana zela, ez eta argitua, haren aitetamak ekhar-arazi artean. Eta galdegin zioten hauieri: « Hau, zuen seme, sortuz geroz itsu zela diozuen hura dea ? Nola ditake bada orai ikhusten duela ? »

Burhasoek erran zuten : « Badakigu gure semea dela eta itsurik sortu dela; orai nola ikhusten duen guk ez dakigu, ez eta nork ideki diozkan begiak; berari galda zozue: adinak baditu, bera mintzatuko da. » Aitamek Juduen beldurrez egin zuten ihardespen hori; ezen Juduak elgar hitz-hartuak ziren. baldin-eta nehork aithortzen bazuen Jesus Kristo zela, biltzarretik haizatua zaiekela. Horren gatik erran zuten aitamek : « Adinak baditu, berari galda zozue. »

Juduek berriz ere erakharri zuten itsu izatu gizona eta erran zioten : « Aithoremozu Jainkoari; badakigu gizon hura gaichtagin bat dela. » Harek aldiz: « Gaich-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

tagina denetz, bai ala ez, nik ez dakit; hau dakit bakharrik : itsu nintzela eta orai ikhusten dutala. » Erran zioten : « Zer egin dautzu ? Nola ideki dauzkitzu begiak ? » Ihardoki zuen : « Jadanik erran izan dautzuet eta aditu izan duzue. Zergatik nahi duzue berriz entzun, ala haren dizipulu jartzekotan zuek ere ? »

Orduan laidoka hasi zitzaizkon eta erran zuten : « Zuhau izan zaite haren dizipulu : gu Moisesen dizipulu gira. Badakigu Jainkoa Moisesi mintzatu izan zaiola; hau ordean ez dakiu nungo den. » Gizonak ihardetsi zioten : « Hauche da harrigarria, ez baitakizue nundikakoa den, eta harek nere begiak sendotu. Badakigu araiz Jainkoak ez duela gaichtaginik entzuten; bainan nehor balin bada haren zerbitzari eta haren nahiaren egile denik, hura du Jainkoak entzuten. Egundaino ez da aditu nehork itsu sortu den bat argitu duela. Hau ez balitz Jainkoaren ganik heldu, ezin egin lezake deus ere. » Erantzun zioten : « Bekhatuan ithorik sor-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

tua zira eta eskolatu nahi gitutzu ? » Eta biltzarretik eskumikatu zuten.

Jesusek jakin zuen nola haizatu zuten eta buruz-buru egin zuen batez erran zion : « Jainkoaren Semea baithan sinesten duzuia ? » Ihardetsi zuen : « Nor da hura, Jauna, sinets dezadan ? » Jesusek aldiz : « Jadanik ikhusi duzu : eta *mintzo zaitzun hau, hura bera da.* » Gizonak oihu egin zuen : « Sinesten dut, Jauna. » Eta ahuspez eroririk adoratu zuen.

37. — **Artzain ona**

« Egiazki erraiten dautzuet : artzain ona niz. *Artzain onak bere bizia emaiten du bere ardientzat.* Bainan dirutan artzain dagonak, egiazko artzaina ez denak eta ardiak bereak ez dituenak, otsoa jiten ikhusten duenean, ardiak uzten ditu eta ihesari emaiten da. Eta otsoak atchemaiten ditu eta barreatzen. Dirutan artzain dagona ihes doa, zeren saritakoa den eta ardiez ez baitu den gutienekorik

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Ni naiz artzain ona. Nere ardiak ezagutzen ditut eta nere ardiek ezagutzen nute. Nere Aitak ezaguten nuen bezala, nik ere ezagutzen dut nere Aita eta nere ardientzat emaiten dut nere bizia. Baditut bertze ardiak ere saldo huntarik ez direnak eta hek ere bildu behar ditut. Nere boza entzunen dute, eta ez da izanen arthalde bat eta artzain bakhar bat baizik. »

38. — Samaritano ona

Lege-erakusle batek, Jesus bere hitzetan atcheman nahiz, erran zion : « Jauna, zer eginen dut bethiereko bizitzearen ardiestekotz ? » Jesusek ihardetsi zion : « Zer da emanik legean ? Zer irakurtzen duzu hartan ? » Harek erantzun zion « *Zure Jainko Jauna maithatuko duzu bihotz guziaz, indar guziez, arima guziaz, gogo guziaz eta zure hurbileko laguna ere zure burua bezala.* » Jesusek erran zuen : « Ederki ihardetsi duzu : horiek egizkitzu, eta biziko zira. »

Bainan harek bere burua onets-arazi nahiz galdegin zion Jesusi : « Nor da nere

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

laguna? » Jesusek erran zion : « Gizon bat, Jerusalemetik Jerikorat zoalarik, ohoinen eskutartean erori zen eta hauiek, denak ebatsi ondoan, umatu zuten eta erdi-hila utzi. Aphez bat bide beretik jausten zen : gizona ikhusi zuen eta joan zen aitzina. Lebita bat, han nunbait izaki-eta, ikhusterat hurbildu zitzaion eta urrundu.

« Bainan bidaiez bazabilan Samaritano bat ondorat jin zitzaion eta hura ikhustearekin urrikaldu. Ukurtu zen eta zauriak lothu ziozkan, olioa eta arnoa ichuri ondoan. Gero bere zaldiaren gainerat heldu zuen, ostatu batetarat ereman eta han arthatu. Biharamunean bere moltsatik bi denario athera zituen eta ostalerari eman erranez : « Gizon huntaz artha har-azu, eta gehiago chahutzen baduzu, gibelatekoan ordainduko dautzut. » »

« Hiruetarik zoin izan da, zure iduriko, ohoinen eskutartean erori gizonaren hurbileko laguna ? » Lege erakusleak iharde-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

tsi zuen: « Urrikaldu izan zaiona. » Jesusek erran zion : « Zoazi eta egizu bertze hainbertze. »

39. — Zikhoitzaren zorokeria

Gizon aberats batek lur-alde bat bazuen hainitz ekhartzen ziona eta bere baithan erraiten zuen : Zer eginen dut? Ez dut-eta nere uztaren altchatzeko lekurik. Huna zer eginen dutan; nere sehauruak barreatuko ditut, handiago batzu eginaraziko eta hetan ezarriko ditut nere uzta eta ontasun guziak. Eta nere arimari erranen diot : Nere arima, ontasuna frango baduzu asko urtherentzat; pausa zaite, jan, edan, eta atsegin har-azu. Bainan Jainkoak erran zion : « *Zoroa, gaur berean gibelerat galdeginen dauiat hire arima;* eta bazterrerat altchatu ditukan ontasunak, norentzat dituzkek ? »

Horra nola ari den ontasun biltzale Jainkoaren aitzinean aberats ez den gizona. »

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

40. — Atzartasun eta penitenzia

« Atchik-azue uhala gerrian eta argia eskuan phiztua, ezteietarik heldu behar den nausiaren aiduru dagotzin zerbitzariek bezala : hura jin eta athea jo orduko idekiren diote Dohatsu, itzultzean nausiak atzarririk kausituko dituen muthilak! Egiaz erraiten dautzuet, berak hartuko du oihala gerrian, mahainean jar-araziko ditu eta berak zerbitzatuko. Eta bigarren ala hirugarren gau-beilean balin-badathor eta atzarriak aurkhitzen baditu, dohatsu hek !

« Aita familiako batek balaki ohoina jin behar den tenorea, atzarria lagoke eta bere etchea ez lezake bortchatzerat utz. Zuek ere zagozte bethi erne ;ezen giza-semea *uste gabeko orenean ethorriko zaitzue.* »

Egun hetan, gizon zonbait jin zitzaizkon Jesusi mintzatzerat, Pilatusek hil-arazi Galilear batzuez. Jesusek erran zioten : « Uste duzue Galilear horiek bertzeak baino gaichtoagoak zirela,hola pairatu dutelakoan? Nik erraiten dautzuet ezetz ; *bainan ez baduzue*

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

penitentziarik egiten, hek bezala galduko zirezte, denak.

« Hala-hala Siloeko dorrea erori zelarik, hemezortzi gizon lehertu eta hil baitziren, uste duzue Jerusalemeko bertze jendeak baino hobendunago zirela ? Nik erraiten dautzuet ezetz ; *bainan ez baduzue penitentziarik egiten, hek bezala galduko zirezte.* »

41. — Ardi galdua

Publikano eta bekatoros batzu Jesusen ganatzen ziren, haren aditzeko, eta Farisauek Eskribauekin murmurikatzen zuten, erranez : « Gizon horrek gaichtaginak biltzen ditu eta heiekin jaten du. » Hortaz parabola hau erran zioten :

« Nork zuetarik, ehun ardiren jabe izakieta, batto arlotzen bazaio, ez ditu bertze lau-etan hogoi-ta hemeretziak utziren, galdu bakharraren ondotik atcheman arte ibiltzeko ? Eta aurkitu duenean, bizkarrean emaiten du alegerarik; eta etchera bezain laster, adichkideak biltzen ditu auzoekin

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

batean eta erraiten diote : Bozkaria zitezte nerekin, zeren galdu nuen ardia atcheman baitut. Halaber erraiten dautzuet *zeruan atsegin gehiago izanen dela penitentzia egiten duen bekhatore bakhar batentzat, ezen-ez penitentziarik behar ez duten lauetan hogoi-eta hemeretzi justuentzat.* »

« Berdin hamar diru-peza dituen emazte batek, batto galtzen badu, ez othe du argia phiztuko, eta etchea jatsaz garbituko, bilha eta bilha, atcheman arte ? Eta kausitu duenean auzo adichkideak biltzen ditu, diolarik : Bozkaria zitezte nerekin, zeren galdu nuen urhea atcheman baitut. Halaber erraiten dautzuet, Jainkoaren aingeruek alegrantzia handia dukete bekatore bakhar bat bera oneratzen bada. »

42. — **Haur prodigoa**

Gizon batek bazituen bi seme. Gazteenak erran zion aitari : « Aita, emadazu niri heltzen zaitan ontasuna » ; eta aitak eman zioten bakhotchari berea. Handik berehala,

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

seme gazten hori, bere puska guziak harturik joan zen atze-herri urrun batetarat eta bere ontasun guzia itsuski chahutu zuen.

Ukhanak oro jan zitueneko, gosete handi bat egin zen herri hartan, eta eskasian gertatu zen. Joan zen eta hango etcheko-jaun baten muthil jarri. Harek bere landetche batetarat igorri zuen, urde-zain. Han nahiko zuen ase cherriek jaten zutenetik, bainan nehork etzion emaiten. Azkenean, bere baithan sarturik, erran zuen : « Zonbat sehi ez dira nere aitaren etchean, ogia nasaiki dutenak, eta ni hemen goseak hiltzen ari ! *Jeikiko niz, eta joanen niz nere aitaren ganat, eta erranen diot : Aita hobendun niz zeruaren eta zure alderat.* Ez dut zure semearen izenik hartzeko zuzenik gehiago : har nezazu zure muthiletarik bat bezala.

Jeiki zen beraz eta ethorri zen bere aitaren ganat. Eta urrun zelarik oraino, aitak ikhusi zuen eta bihotzak eginik, lasterka joan zitzaion biderat, jauzi egin zion leporat eta besarkatu zuen. Semeak erran zion : « Aita, hobendun izan niz zeruaren eta zure

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

kontra. Ez dut zure semearen izenik hartzeko zuzenik engoiti. »

Bainan aitak erran zioten sehieri : « Ekhar-ozue berehala bere leheneko jauntzia eta soinerat eman; ezar-ozue erhaztun bat erhian eta oskiak oinetan. Ekhar cha--hal gizena eta hil-zazue, eta egin dezagun bazkari ; ezen nere seme hau hila zen, eta huna non phiztu den, galdua zen eta berriz hemen dugu. » Eta hasi ziren bazkari egiten.

Bizkitartean landetan zen seme gehiena; eta etcherat hurbiltzen zelarik, soinua eta dantza-otsa entzun zituen. Sehi bat deiturik galdegin zion, zer zen bada holakorik. Ihardetsi zion : « Zure anaia ethorri da, eta zuen aitak aratche gizena hil-arazi du, osagarri onean aurkhitu duelakotz. » Samurtu zen zaharren hori eta ez zen sartu nahi ; orduan aita athera zitzaion eta othoiztu zuen sar zadin. Bainan harek ihardetsi zion aitari : Hanbat urthe huntan zure lanetan ari niz ,bethi zure erranetik, eta behinere ez dautazu pittika bat ere eman

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

nere adichkidekin jateko. Bainan ethorri dea bada zure seme hau, zituen guziak emazte galduekin iretsirik, berehala hil arazi duzu harentzat aratche gizena. »

Aitak erran zion : « Nere haurra, zu bethi nerekin zira eta nere guziak zureak dirade. Bainan behar ginuen egin bazkari eta atsegin hartu, *zeren zure anaia hil baitzen eta berriz phiztu baita, galdu baitzen, eta aurkitu baîta.* »

43. — **Aberats gaichtoa**

« Lehenago bazen gizon bat aberatsa, eskarlatez eta zirikuz jaunzten zena, eta egun oroz othoruntz ederrak egiten zituen. Eta bazen gizon behar bat, Lazaro deitua, haren athean etzana, oro zauri ; gogotik janen zituen aberatsaren mahainetik erori purruchkak ; bainan nehork ez ziozkan emaiten, eta chakurrak heldu zitzaizkon zaurien milikatzerat.

Eskalea egun batez hil zen eta aingeruek Abrahamen altzorat ereman zuten. Aberatsa ere hil zen, eta ifernuan izan zen ehortzia.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Oinhazeen artetik, begiak goititu zituen eta urrundik Abraham ikhusi zuen, bai eta Lazaro ere haren altzoan ; eta heiagoraz hasi zen : « Aita Abraham, urrikal zakizkit eta igor-azu Lazaro : erhi mokhoa busti dezala urean nere mihiaren hezatzeko; ezen *izigarri pairatzen dut su-lama hautan.* »

Abrahamek ordean erran zion : « Haurra, orhoit zite zure bizian zuk onak izan dituzula, hunek alditz gaitzak : orai hau atseginetan dago eta zu atsegabetan. Bertzalde dena, leize bat bada zu eta gutartean, halakoa nun hemendik horrat iragan nahi litezkenak, ez baititezke, ez eta hortik ere hunat. »

Aberatsak ihardetsi zuen : « Lazaro igor-azu bada othoi nere aitaren etcherat; bortz anaia baditut han ; hemengo berri eman dezotela, ez diten hek ere min gaitzezko toki hauietarat ethor. » Abrahamek erantzun zion : « Badituzte Moises eta Profetak, hek entzun bitzate. »

Harek erran zion : « Ez bada, Abraham nere aita; bainan hiletarik norbait balinba-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

doakiote, urrikitan sartuko dira. » Ordean Abrahamek ihardoki zuen : « Moises eta Profetak ez sinesten-eta, hiletarik norbait phitz balakiote ere, ez dute sinetsiko »

44. — Lazaro phizten da

Bazen eri bat, Lazaro zeritzana. Bethaniako zen, Maria eta Martha bi ahizpen herrikoa (Maria hau da Jesusi zangoak gantzutu eta bere ileez chukatu ziozkan hura, eta haren anaia zen Lazaro delako eria). Arrebek igorri zioten Jesusi hitz hau : « Jauna, zuk maite duzuna eri da. »

Jesusek ihardetsi zuen : « Eritasun hau ez da heriotzerako, bainan Jainkoaren ospearentzat, Jainkoaren semea goretsia izan dadin. » Jesus, Martha eta haren ahizpa Maria eta Lazaroren adichkidea zen. Jakin zuenan Lazaro eri zela, bi egun egon zen aitzina leku berean ; eta gero erran zioten dizipulueri : « Lazaro gure adichkidea lo dago, bainan iratzarriko dut. » Dizipuluek ihardetsi zuten : « Lo egiten

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

badu, sendatuko da. » Jesus heriotzeaz mintzo zen, eta uste izan zuten loa aiphatzen zuela bakharrik.

Orduan Jesusek erran zioten garbiki : « Lazaro hil da ; eta zuen gatik loriatzen niz, han ez bainiz gerthatu, amorea-gatik-eta sinets dezazuen. Goazen bada haren ganat. » Jesus ethorri zen, eta lau egun hartan Lazaro hobian ezarria zuten ; eta Judu asko Martha eta Mariaren ikhusterat jin ziren, anaiaren hiltzeari zoakon hitz on zerbaiten erraiteko.

Martha, Jesus heldu zela jakinik, berehala joan zitzaion biderat ; Maria aldiz etchen egon zen jarririk. Martha erran zion Jesusi : « Jauna, hemen izan bazine, ez zen hilen nere anaia ; bainan badakit zer nahi galda dezozun Jainkoari, Jainkoak emanen dautzula. Jesusek segitu zuen : « *Ni, phiztea niz eta bizitzea.* Ni, baithan sinesten duena, hila balitz ere, phiztuko da : eta nor ere bizirik baita eta sinesten bainu, ez da hura bethierekotz hilen. Sinesten duzu hori ? » — « Ba, Jauna, ihardetsi zion Mar-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

thak, *sinesten dut mundu huntarat ethorri Kristo. Jainko bizi denaren Semea zirela.* »

, Hortan joan zen eta ichilka Maria bere ahizpa deitu zuen, ziolarik : « Nausia hemen dugu, deitzen zitu. » Maria berehala jeiki zen eta haren ganat joan. Mariarekin etchean ziren Juduak, ikhusi zutenean hain bet betan chutizen eta atheratzen, jarraiki zitzaizkon erranez : « Hobira johan da, nigar egiterat. »

Bainan Maria, Jesus zen tokirat orduko, harer o'netara erori zen, ziolarik: « Jauna hemen izan bazine, ez zen hilen nere anaia. » Jesus, ikhustearekin Maria eta harekilako Juduak ere nigarrez, laztu zen bere baithan eta bihotzak halako bat egin zion. Galdatu zuen : « Nun ezarri duzue ? » Erran zioten : « Jauna, zatho ikhusterat. » Eta *Jesusek nigar egin zuen !* » Bainan zonbaitek bazerasaten : « Sortzetik itsu zena argitu duelarik, hau ez zuena bada hiltzetik begiratzen ahal ? »

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Jesusi berriz ere laztu zitzaion barne guzia eta hobirat jin zen. Hobia harpe bat zen, eta harri bat emana zuen gainean. Jesusek erran zuen : « Khen-azue harria. » Marthak aldiz . « Jauna, gaurgero usaindua dateke, ezen lau egun huntan hila da. » Jesusek ihardesten dio : « Ez othe dautzut erran, baldin-eta sinesten baduzu, Jainkoaren ahala agertuko zaitzula ? » Harria khentzen dute bada eta Jesusek begiak alchatzen ditu diolarik : « Aita, eskerrak dauzkitzut, zeren entzun bainuzu. Nik banakien bethi entzuten nuzula ; bainan hola mintzo niz, inguruan den jendetze hunen gatik, sinets dezaten heiek ere zuk igorria nizela. »

Hitz horien ondoan, erran zuen oihu handi batekin : « Lazaro, ilkhi zaite hortik. » Eta bet betan hila atheratu zen, oin-eskuak lokharri cherrenda batzuez estekatuak, eta begitartea hil-oihalaz estalia. Jesusek erran zioten : « Khen-oitzue lokharri hoik eta utzazue doala. »

Maria eta Martharen ganat ethorri Judueetarik hainitzek, Jesusen mirakulu hori

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ikhusirik, sinetsi zuten haren baithan. Bainan zonbait Farisaueri joan zitzaizkoten erraiterat zer egin izan zuen Jesusek. Orduan aphez-nausiek eta farisauek biltzarra egin zuten eta hauche zioten elgarri: « Zer eginen dugu? Mirakulu hainitz egiten du gizon horrek. Hola uzten badugu, denek sinetsiko dute haren baithan; eta Erromanoak jinen dira eta erhautsiko gituzte, gu eta gure hiria. »

Heietarik batek Kaifas zuen izena eta erran zioten: « Zuek ez dakizue deusik; ez duzue bada gogoari emaiten *hobe duzuela segurki, gizon bakhar bat hil dadin herriarentzat, ezen ez herri osoa gal dadin.* » Hitz horiek ez zituen bere baitharik athera ; bainan urthe hartako aphez-nausi baitzen Izpiritu sainduak erran-arazi zion aitzinetik, Jesus denentzat hil beherra zela, eta egun hartaz geroztik Jesusen hiltzeko chedea hartu zuten.

45. — Hamar legentsuak

Herrichka batean sartzearekin, Jesusek hamar legentsu aurkhitu zituen ; eta hur-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

bildu gabe oihu egin zioten : « *Jesus gure Nausia urrikal zakizkigu.* » Berehala ihardetsi zuen : « Zoazte eta aphezen aitzinerat ager zitezte!» eta haratekoan sendotu ziren.

Heietarik batek, sendotua zela oharturik, gibelerat egin zuen, Jainkoa goraki laudatzen zuela ; eta Jesusen oinetarat ahuspez erori zen eskerren bihurtzeko. Samaritano bat zen. Orduan Jesusek erran zuen:« Hamarrak ez direa bada oro sendotu? Nun dira bertze bederatziak ? Arrotz hau baizik ez da gerthatu Jainkoaren goresteko itzuli denik. » Eta gizonari : « Chuti zaite eta zoazi ; *zure fedeak salbatu zitu.* »

46. — Jujea eta alarguntsa

Jesusek bertze behin alegia hau erran zuen, eraskusteko bethi behar dela othoitz egin, nehoiz aspertu gabe.

« Hiri batean juje bat bazen, Jainkoaren beldurrik ez zuena eta gizonez achola guti. Hiri hortako alarguntsa bat jin zitzaion erraiterat : « Eman-araz diezadazu nere

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

zuzena kontrakoaren ganik. » Lehenik ezetz ihardetsi zion, bainan azkenean bere baithan egin zuen : « Nahiz ez dutan Jainkoaren beldurrik, ez eta gizonez ere acholarik, halere alharguntsa hori bethi ondotik dutalakotz sinkulinez, emanen diot bere zuzena: hola ez zait bethi unhatzerat ethorriko. »

Jesusek iratchiki zuen : « Entzun duzue juje gaichto horren hitza. Eta uste duzue Jainkoak ez dituela bere hautetsiak mendekatuko, gau eta egun deiadarrez ari zaizkolarik; eta pairatzerat utziko dituela? Hitz dautzuet laster mendakatuko dituela Bainan gizasemea dathorkenean, aurkhitnko othe du lur-gainean sinesterik ? »

47. — Farisaua eta zerga-biltzalea

Bertze batzueri, saindu zirelako ustean, beren buruak gora baitzauzkaten eta bertze guziak deus guti, Jesusek parabola hau kondatu zioten :

« Bi gizon igan ziren tenplorat, othoitz egiteko : bata farisaua zen, bertzea publi-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

kano edo zerga-biltzalea. Farisaua, chutik, hunelache ari ari zen othoitzean ahapeka : « Nere Jainkoa, eskerrak dautzkitzut, zeren ez bainiz bertze gizonak bezala ohoin, bidegabe, lizun, ez eta horcheko publikano horren idurikoa. Astean bi egun barurtzen ditut, eta nere ontasun guzietarik hamarrena emaiten dut. »

« Zerga-biltzalea aldiz urrundik zagon eta etzen ausartatzen begien goititzerat ere; bulharra joz erraiten zuen : « Nere Jainkoa, urrikal zite nizan bekhatorosaz. »

« Eta erraiten dautzuet, hau barkamenduarekin itzuli zen etcherat, bertzea ez; ezen *nork ere bere burua goresten baitu, hura aphaldua izanen da, eta nork ere bere burua gutiesten baitu, hura goretsia izanen da.* »

48. — **Ezkontza ezin hautsizkoa dela**

Farisau batzu jin zitzaizkon Jesusi, behar zutela atcheman, eta galdatu zioten : « Gizon bati haizu othe zaio bere andrearen

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

haizatzea edozoin estakuruz? » Ihardetsi zioten : « Ez duzue bada irakurri Jainkoak hastapenean gizon bat eta emazte bat kreatu zituela, eta erran ere zuela : Gizonak bere aitetamak utziko ditu eta emazteari estekatuko; eta biga izanen dira haragi bakharrean? *Gizonak ez dezala bada berech Jainkoak bat egin duena.* ».

49. — **Haur chumeak**

Orduan haur chume batzu ekharri ziozkaten, othoi hunki zitzan; bainan d'zipuluek ohiltzen zituzten idorki. Jesusi atsegabe handia egin zion horren ikhusteak eta erran zioten : « *Utz-kitzue haur ttipiak nere ganat jin ditela*, eta ez zaitzuela debeka : ezen Jainkoaren erresuma hauien idurikoena dateke. » Gero, besarkatzen zituen eta eskua hedatuz benedikatzen.

50. — **Mahastiko langileak**

« Zeruko erresumak iduri du aita familiako bat, goizean goizik langile-keta athe-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ratu zena bere mahastiko. Denario bat eguneko hitz-harturik langilekin, mahastirat igorri zituen.

Bederatzi orenetan berriz ere atherarik. bertze batzu ikhusi zituen plazaren erdian deus egin gabe egoki, eta erran zioten : « Zoazte zuek ere nere mahastirat, eta heltzen zaitzuena emanen dautzuet. » Joan ziren. Eguerditan eta aratsaldeko hiruak irian ere athera zen, eta hala-hala egin zuen. Gero seietan ilkhi zen, eta bertze langile batzu kausiturik erran zioten : « Zertako zaudezte hola goizetik arats deus egin gabe? » Ihardetsi zioten : « Nehork ez gituelakotz laneko galdegin. » Eta igorri zituen, erranez : « Zoazte zuek ere nere mahastirat. »

Arastu zelarik, mahastizainak erran zion bere muthil-nausiari : langileak bil-zkitzu eta emozute beren irabazia azkenetarik hasirik lehenetaraino. » Sei orenetakoek hurbildurik izan zuten denario bedera. Bertzek jin arau uste zuten gehiago ukanen zutela; bainan ez zioten eman heieri ere denario

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

bana baizik. Eta hura hartzearekin murmurikan ari ziren aita-familiakoari buruz, erranez : « Azken hauk oren bat baizik ez dira lanean egon, eta guk bezenbat izaiten dute, jasan dugularik guk egun osoaren beroa eta nekhea! »

Harek aldiz ihardetsi zion heietarik bati. « Adichkidea, ez dautzut zuzen kontrakorik egiten. Etzirea nerekin denario batez hitzhartua? Har-azu heldu zaitzuna, eta zoazi. Nahi diot nik azken huni zuri bezenbat eman. Ez niza haizu nahi dutanaren egiterat? Ala bekhaizti zaizkit, zeren ona nizan? *Hola izanen dira azkenak lehen, eta lehenak azken;* ezen deituak hainitz dira, hautatuak aldiz guti. »

51. — **Jesus aitzinetik bere Pasioneaz mintzo**

Jesusek hamabiak bildu zituen eta erran zioten : « Huna non johan giren Jerusalemerat eta giza-semeaz profetek erranak oro orai gerthatzerat doatzi. Aphez-nausi eta Eskribaueri salduko dute eta heiek hilaraziko, paganoen eskuetarat emanen dute

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

eskarnigtuko, azotatuko, thustatuko ; eta jo andoan kurutze bati josiko dute, eta hiletarik phiztuko da hirurgarren egunean.»

Bainan apostoluek ez zuten deusik konprenitzen : hitz hoik michterio batzu zitzaizkoten, ezin argituzkoak.

52. — Itsu Jerikotarra

Jesus Jerikorat hurbiltzen ari zelarik, itsu bat bide bazterrean jarria zen, orori eske : jendetzea iragaiten aditurik galdegin zuen, zer zen bada holakorik. Erran zioten Nazaretheko Jesus zela, eta berehala oihuz hasi zen : « *Jesus Dabiden Semea, urrikal zakizkit!* »

Jesus baratu zen eta gizona ereman-arazi zuen. Itsua hurbildua zuelarik, galdatu zion : « Zer nahi duzu nik egin dezazutan? » Itsuak aldiz : « Jauna egizu, ikhus dezadan » Jesusek iratchiki zuen : « Ikhus-azu, *zure fedeak salbatu zitu.* »

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Ordu berean argitu zen itsua, eta jarraiki zitzaion, Jainkoa goresten zuela. Eta jende guzia, hor lekuko, Jainkoaren goresten ari zen hura ere.

ASTE HANDIA

53. — **Jerusalemen sartzea**

Jerusalemi hurbil gerthatu zenean. Olibetako mendiaren oinetan, Jesusek bi dizipulu igorri zituen, erranez : « Zoazte hor aitzinean duzuen herrichka hortarat. Atchemanen duzue astagna bat eta astokume bat harekin. Deslot zatzue eta ekhar hunat. Eta nehork deusik erraiten badautzue, errozue Jaunak behar dituela, eta berehala utziko dauzkitzuete. »

Dizipuluak joan ziren eta Jesusek manatu bezala egin zuten. Astagna bere umearekin ekharririk, beren soinekoez estali zituzten, eta jar-arazi zuten gainean. Populuak ere bere jauntziak bidean hedatu z'tuen ; bertze batzuek zuhaitzetarik aldachkak hautsirtk barreatzen zituzten eta berduratzen

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

eta jendek aitzinetik eta gibeletik laguntzen zuten, oihuka : « *Agur, Dabiden Semea ! Benedikatua izan bedi Jainkoaren izenean ethortzen zaikuna! Gora zeru goretaraino!* »

54. — Ezteietako bazkaria

Jesusek berriz ere alegiak erran zituen eta bereziki hau : « Zeruko erresuma iduri du bere semeari ezteiak egin ziozkan erregea. Hunek gomitatuen bilha igorri zituen bere sehiak eta gomitatuek ez zuten joan nahi izan.

Bertze sehi batzu igorri zituen eta erran zioten : « Errozuete gomitatueri : Bazkaria egina da, nere idiak eta bertze gizendu nituenak hilak ditut ; behar direnak oro aphainduak dauzkat ; zathozte ezteietarat. »

Bainan hauiek ez zioten kasu egin, eta joan ziren, nor bere landetcherat, nor bere salerospenetarat ; bertze batzuek sehiak harturik, itsuski laidostatu zituzten eta hil.

Erregeak jakin zuelarik, hasarretu zen eta soldadoak igorririk, hiltzale horiek sar-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

raski-arazi zituen eta heien hiria erre-arazi. Orduan sehieri erran zioten : « Ezteietako bazkaria aphaindua da, bainan gomit zirenak ez dira gai agertu. Zoazte bada kurutchabidetarat, eta aurkhituko ditutzuenak oro, othoitz-aitzue ezteietarako. » Schiak joan ziren karriketan barna eta atcheman arau, denak, on ala gaichto bildu zituzten, eta aphairu-lekua bazkaltiarrez bethe zen.

Erregea, mahainean zirenen ikhusterat sartürik, chartu zen gizon batek ez zuela ezteietako soinekorik; eta erran zion : « Adichkidea, nola ethorri zira hunat, zure ezteietako jauntzirik gabe ? » eta ichil-ichila egon zitzaion gizona. Orduan erregeak erran zioten sehieri : « Oin-eskuak estekaturik, aurdikazue kanpoko ilhunbetarat. Han izanen dira nigarrak eta hortzkarraskak. Ezen deituak hainitz dira, hautetsiak aldiz guti. »

55. — **Manamendu nausia**

Lege-irakusle zen Farisau batek Jesusi galde hau egin zion, atchemanen zuelakoan:

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

« Jauna, zoin da legeko manamendurik handiena ! »

Jesusek ihardetsi zion : « Zure Jainko Jauna maithatuko duzu zure bihotz guziaz, arima guziaz, gogo guziaz. Hori da manamenduetan handiena eta lehena. Bainan, huna bigarren bat lehenaren idurikoa: Zure laguna zure burua bezala maithatuko duzu. *Lege guzia eta profeten erranak oro bi manamendu hoitan bilduak dira.* »

56. — **Farisaueri gaizkika**

Populuari eta dizipulueri mintzo zen batez, Jesusek erran zioten : « Eskribauak ta Farisauak Moisesen predikalkian jarriak dira : egizkitzue bada heiek erranak oro, bainan, ez egin heiek egiten dutenik. Ezen erraiten ba, bainan ez dute egiten. Zama pisu ezin ekharrizkoak moldaturik bertzen bizkarrerat emaiten dituzte, eta berek erhipuntaz ere ez dituzte higitu nahi.

« Zorigaitz zueri, Eskribau eta Farisauak, zeren hil-hobi zurituak bezala baitzirezte : kanpotik ba ederrak dira gizonen begientzat,

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

barnea ordean hil hezurrez eta usteldura mota guziez bethea dute. Hala zuek ere jende chuchenak zirezte gizonen begientzat, bainan barnea gezurrez eta gaichtakeriaz bethea duzue.

« Igorriko dauzkitzuet profetak, irakusle zuhur eta jakintsunak. Hil-araziko ditutzue eta zonbait kurutzean ezarriko; bertze batzu zuen sinagogetan azotatuko ditutzue eta lasterkatuko herriz-herri : hola zuen gainerat erori da lurrean ichuri den hobengabeen odol guzia, Abel zintzoaren odoletik hasirik eta Zakarias Barakiasen Semeareneraino, hau temploaren eta aldarearen artean hil baituzue. Erraiten dautzuet egiazki, gaitz guziak jautsiko dira jendeki hunen gainerat.

« Jerusalem, Jerusalem, profetak hiltzen eta igortzen zaizkizunak harrikatzen ditutzuna, zonbat aldiz nahi izan ditut zure haurrak elgarretaratu, oiloak bere chitoak hegal-pean biltzen dituen bezala, eta zuk ez duzu nahi izan ! Horra bada zuen etchea hutsik egonen zaitzuela. Ezen erraiten dau-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

zuet, ez nuzue ikhusiko hitz hau erranen duzuen artean : Benedikatua izan bedi Jainkoaren izenean heldu dena. »

37. — **Talenduak**

« Gizon batek, bidaia luze bat egiterakoan, bere sehiak deitu zituen eta eman ziozkaten bere ontasunak : bati, bortz talendu, biga bertzeari, hirugarrenari bat, bakotchari bere jeinuaren arabera, eta berehala joan zen.

Bortz talendu ukhan zituenak baliatu zituen eta bertze bortz irabazi. Hala-hala biekilakoak bertze biga irabazi zituen. Bat baizik ukhan ez zuenak aldiz, lurrean zilo bat egin-eta, han gorde zuen nausiaren dirua.

Denboraren buruan, sehi horien nausia itzuli zen eta konduak galdegin ziozkaten. Bortz talendu ukhan zituenak bertze bortz eskaini ziozkan, erranez : « Jauna, bortz eman dauzkidatzu, huna irabazi ditudan bertze bortz. » Nausiak erran zion : « Eder-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ki, sehi on eta zintzoa : egiteko ttipiago batean hain jarraikia izan zirenaz geroz, handiagotan ezarriko zitut. Sar zite zure Jaunaren bozkarioan. »

Talendu bakharra ukhan zuenaren aldi izan zelarik, erran zuen : « Jauna, badakit gizon idorra zirela; erain ez duzun lekuan uzta egiten duzu eta barreatu ez duzun tokian berdin biltzen. Horra zertako, zure beldurrez, talendua ehortzi dutan. Orizu, horra heldu zaitzuna. » Nausiak ihardetsi zion : « Sehi gaichto eta alferra, bazinakien erain ez dutan lekuan uzta egiten dutala eta berdin biltzen dutala barreatu ez dutan lekuan ; behar zinuen bada nere dirua banketche batean ezarri, eta nik, etcherat-eta neurea atherako nuen bere irabaziarekin.

Khen-zozue bada talendu hori eta hamar dituenari eman. Ezen duenari emanen zaio eta aberastuko da; ez duenari aldiz, bere alegiazko ontasunak ere khenduko diozkate. Muthil alfer hau, aurdik-azue kanpoko ilhunbetarat. Han izanen dira nigarrak eta hortz-karraskak. »

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

58. — Hamar birjinak

« Zeruko erresumak iduri izanen ditu hamar birjina, beren lanpak harturik, ezkont-berrien biderat joan zirenak. Heietarik bortz erhoak ziren, eta bortz zuhurrak. Bortz erhoek lanpak hartu zituzten, bainan ez oliorik berekin. Zuhurrek aldiz lanpekin batean olio-untziak hartu zituzten.

Eta nola ezkont-berriek berantzen baitzuten, denak logaletu eta lokhartu ziren. Bainan gauerditan oihu bat aditu zen : « Huna ezkont-berria nun heldu den, zoazkiote biderat. » Orduan birjina hek guziak jeiki ziren eta beren krisailuak adelatu zituzten. Eta erhoek erran zioten zuhurreri: « Emaguzue zuen oliotik, gure krisailuak hiltzerat doatzi. » Zuhurrek ihardetsi zuten : « Beldurrez-eta ez dadin aski izan zuen eta guretako, hobe duzue saltegirat joaitea eta han zuentzat erostea. »

Erosterat joan ziren artean, ezkont-berria jin zen, eta prest zirenak harekin sartu ziren ezteietarat eta athea hetsi zen. Azke-

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

nean bertze birjinak ere ethorri ziren noiz-bait, eta erraiten zuten : « Jauna, Jauna, idek diezaguzu ! » Ihardetsi zioten: « Egiazki erraiten dautzuet : ez zituztet ezagutzen. *Egon beraz atzarririk, ez dakizuenaz geroz ez eguna, ez ordua.* »

59. — **Azken jujamendua**

« Giza-Semea bere handitasunean jinen delarik eta aingeru guziak harekin, orduan bere loriazko jarlekuan jarriko da. Jendaki guziak haren aitzinean bilduko dira, eta batzuek bertzen ganik berechiko ditu, artzainak bere ardiak akherretarik berechten dituen bezala. Ardiak eskuin emanen ditu eta akherrak ezker.

Orduan erregeak erranen diote eskuinekoeri: *Zathozte, nere Aitaren benedikatuak, har-azue munduaren hastapenetik aphaindu izan zaitzuen erresuma.* Ezen gose izan niz, eta jaterat eman dautazue; egarri, eta eman dautazue edaterat;arrotza nintzen, eta eman dautazue ostatu; buluzia, eta jauntzi